

PERSEPSI GURU TERHADAP KEPIMPINAN MELALUI USRAH DAN KOMUNITI PEMBELAJARAN PROFESIONAL GURU DI MAKTAB RENDAH SAINS MARA

TEACHERS' PERCEPTION ABOUT THE LEADING OF USRAH AND PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY AMONGST TEACHERS IN MAKTAB RENDAH SAINS MARA

Mohd Razi Yahya* & Zuraidah Abdullah**

**Universiti Malaya, 50603 Kuala Lumpur, Malaysia.

Email: *moraz24@yahoo.com

Abstrak

Kajian ini dijalankan bertujuan melihat persepsi guru berkaitan idea kepimpinan melalui Usrah dan Komuniti Pembelajaran Profesional (KPP) dalam kalangan guru di Maktab Rendah Sains MARA (MRSM) dikenali sebagai Usrah KPP. Seterusnya dijalankan kajian rintis melibatkan 105 orang guru. Kajian tinjauan yang sebenar adalah melibatkan 427 orang guru daripada tujuh buah MRSM. Hasil analisis deskriptif mendapati guru-guru menunjukkan persetujuan (“setuju” dan “sangat setuju”) dengan min yang tinggi bagi setiap item antara 4.11 hingga 4.62. Ini menunjukkan tahap persetujuan dan persepsi guru adalah tinggi terhadap kepimpinan Usrah KPP di MRSM serta membuktikan bahawa hipotesis kajian adalah benar. Dapatan juga menggambarkan guru-guru MRSM mempunyai nilai religiositi yang tinggi. Walau bagaimanapun kajian lanjut adalah diperlukan untuk mengetahui tahap sebenar nilai religiositi guru-guru yang dikaji tersebut serta sejauh mana kesediaan mereka untuk melaksanakan apa yang mereka tahu.

Kata kunci: Usrah; Komuniti Pembelajaran Profesional; Usrah KPP.

Abstract

The study aims to identify teachers' perceptions about the leading of Usrah and Professional Learning Community (PLC) amongst teachers in Maktab Rendah Sains MARA (MRSM) known as Usrah KPP. A pilot study was conducted involving 105 teachers. A survey was conducted involving 427 teachers from seven MRSMs as respondents. The data of the descriptive analysis shows a high degree of agreement among the teachers (“agree” and “strongly agree”) with the mean of each item ranging from 4.11 to 4.62. This shows that the level of consent and perception of the teachers is high in the leading of Usrah KPP in MRSM and proves that the research hypothesis is true. The findings also show that MRSM teachers have high religious values. This study suggests further research to determine the true level of the religious value of the teachers being studied and the extent to which they are willing to apply what they know.

Keywords: Usrah; Professional Learning Community; Usrah KPP.

Pendahuluan

Guru di sekolah merupakan pemimpin dalam bilik darjah dan sememangnya mempunyai pengaruh yang amat besar kepada murid-muridnya. Pengiktirafan terhadap guru sebagai orang yang berpengaruh ke atas murid-muridnya tidak dapat disangkal lagi, terutama murid-murid di sekolah rendah (Wan Mohd Zahid, dalam Zaharah Hussin, 2005). Penyataan ini ditegaskan oleh Tan Sri Muhyiddin Yassin bersempena dengan sambutan Hari Guru ke-40 yang menyatakan bahawa tanpa guru maka tiadalah pendidikan kerana pendidikan adalah bakat seni kerjaya seorang guru yang memiliki martabat, penuh bertanggungjawab dan berkualiti bagi memungkinkan generasi anak bangsa menikmati kualiti pendidikan dalam proses pembelajaran yang terbaik (Kementerian Pendidikan Malaysia, 2011).

Bagi memastikan guru-guru sentiasa meningkatkan kualiti keguruannya ramai sarjana tempatan dan barat (Zuraidah & Muhammad Faizal, 2014; Ahmad Marzuki et al., 2015; DuFour & Fullan, 2013; Eaker & Keating, 2012) mempercayai bahawa penguasaan ilmu dan pembentukan peribadi berpandukan disiplin yang ada pada diri seseorang guru hendaklah melalui latihan dan kawalan yang berterusan. Namun, umum mengetahui bahawa guru tidak mempunyai banyak masa untuk

menjalani latihan-latihan dan kursus-kursus yang banyak dan berasingan dalam satu-satu masa berikutan kepadatan jadual serta kekangan tugas di sekolah (Atty Tri Juniarti dan Titien Sukartini, 2014; Ketut Bali Sastrawan, 2016; M Yusuf T dan Mutmainnah Amin, 2016).

Malah, Weldy (2009) dalam Rosnah Ishak (2013) juga telah menyatakan bahawa kurangnya kajian berkaitan amalan dan budaya kerja buat guru yang dapat meningkatkan pembelajaran guru dalam organisasi sekolah. Ramai pemimpin guru telah mengatakan mereka sedang mengaplikasikan pembelajaran sambil bekerja tetapi tidak ada sesiapa yang dapat menerangkannya dalam kerangka yang konkrit. Ini ditambah dengan perbincangan hangat dalam kalangan pengkaji sehingga kini (Örtenblad, 2007; dan Rosnah Ishak, 2013) yang mengatakan definisi dan konsep organisasi pembelajaran dikatakan sangat kabur (Grieves, 2008), malah sangat terarah kepada perbincangan teori yang sukar dipraktikkan. Sehubungan itu, KPP dilihat sebagai suatu sistem atau gaya amalan pembelajaran sekumpulan guru dalam meningkatkan profesionalisme keguruan (Absha Atiah Abu Bakar & Mohd Isa Hamzah, 2019; Mohd Faiz Mohd Yaakob, 2017).

Pelbagai pendekatan dan strategi yang dilakukan oleh pihak sekolah dalam memastikan guru-guru terus belajar tanpa mengganggu tugas harian mereka di sekolah. Amalan KPP adalah suatu amalan yang baik dalam menjadikan sekumpulan guru bersatu dan bekerjasama untuk meningkatkan kualiti pengajaran mereka. Malah, amalan KPP juga dianggap sebagai amalan berterusan dalam melaksanakan penambahbaikan sekolah yang memerlukan sokongan daripada pelbagai pihak (Zuraidah Abdullah, 2016 & Roslizam Hassan, Jamilah Ahmad dan Yusof Boon, 2018) berdasarkan konteks sekolah dengan mengintegrasikan konsep Usrah sebagai medium untuk mengukuhkan penguasaan ilmu dan jati diri guru-guru di Maktab Rendah Sains Mara (MRSM). Sinergi melalui pengintegrasian ini, diharapkan komuniti guru yang mengaplikasikan konsep Usrah akan menguatkan hubungan persaudaraan sesama guru yang berasaskan perkongsian ini akan dapat meningkatkan profesion keguruan semakin dinamik dan berdaya saing, terutama dalam menghadapi dunia globalisasi yang semakin mencabar.

Tinjauan Literatur

Amalan KPP dalam kajian ini berdasarkan konsep penambahbaikan fungsi sekolah dan pembelajaran murid yang memperlihatkan pembelajaran sepanjang hayat dalam kalangan guru yang bercorak pembelajaran dewasa (Hord, 1997; Hipp & Huffman, 2003; Zuraidah Abdullah, 2016). Lima dimensi utama KPP yang merujuk kepada i) Kepemimpinan berkongsi dan kepimpinan menyokong yang terdiri daripada bimbingan dan sokongan, amalan perkongsian kuasa, amalan kebebasan dan keterbukaan dalam membuat keputusan, serta tanggungjawab menentukan keputusan bersama, ii) Perkongsian matlamat, misi, visi dan nilai dengan ciri-ciri pengharapan yang tinggi, berfokuskan pembelajaran murid, sokongan terhadap norma-norma yang baik serta kebersamaan visi untuk pengajaran dan pembelajaran, iii) Pembelajaran kolektif dan pengaplikasian dengan ciri-ciri saling berkongsi maklumat, bekerjasama merancang, membuat penyelesaian masalah serta menambahbaik peluang pembelajaran murid, bersama meneroka ilmu, strategi dan amalan baharu, serta pengaplikasian dalam amalan dan tugas seharian, iv) perkongsian amalan personel melalui penekanan terhadap dorongan untuk guru saling berhubungan, bersedia memberikan maklum balas, serta perkongsian pengalaman cara murid belajar dan v) Situasi yang menyokong yang terdiri daripada struktur iaitu sistem komunikasi, kemudahan dan sumber, serta perhubungan kemanusiaan iaitu saling menyayangi, saling menghormati, saling mempercayai, pengiktirafan, berani menghadapi risiko, serta kebersamaan dalam melakukan perubahan.

Selain itu, konsep Usrah ialah salah satu sistem yang menekankan asas kepada pembelajaran sepanjang hayat. Usrah adalah perkataan Arab yang bermaksud keluarga. Usrah moden yang lebih

berstruktur diasaskan oleh Imam Hasan Al-Banna pada tahun 1943 (Mahmud, 2001 dalam Muhammad Shakirin Shaari & Zulikha Jamaludin, 2011) dan didefinisikan sebagai satu kelompok kecil daripada orang-orang muslim yang beriman, yang berusaha bertolong-tolongan sesama sendiri untuk memahami Islam, meningkatkan pengetahuan dan amalan serta menjauhi maksiat dan permusuhan (Norsaadah Din, Yusni Mohamad Yusak, & Muhamad Fadzil Abd Manaf, 2012), atau sebuah keluarga di mana seorang Muslim sebenar dilahirkan (Ismail Mamat, 2016). Terdapat tiga rukun Usrah (Muhammad Shakirin Shaari & Zulikha Jamaludin, 2011; Norsaadah Din et al., 2012; Ismail Mamat, 2016) yang mesti dipegang dan dipelihara bersungguh-sungguh supaya ikatan Usrah menjadi lebih bermakna iaitu:

- i) Berkenalan - saling berkenalan dan kasih mengasihi atas landasan kecintaan kepada agama Allah, menghayati hakikat persaudaraan sejati serta berusaha bersungguh-sungguh agar sentiasa menjaga hubungan ini supaya tidak ada suatu pun yang dapat menggugatnya berdasarkan arahan Allah SWT dan Sunnah Rasul S.A.W.,
- ii) Bersefahaman - sentiasa berpegang dengan kebenaran dengan melaksanakan segala perkara yang diperintahkan oleh Allah S.W.T. dan menjauhi segala laranganNya, sentiasa bermuhasabah diri dan saling nasihat menasihati dengan cara yang terbaik, penuh kasih sayang serta rendah diri, dan
- iii) Berseimbangan - saling sokong menyokong dan tidak membiarkan saudaranya terlantar sendirian dengan saling bertanya khabar, ziarah menziarahi dan saling bekerjasama serta tolong menolong.

Konsep KPP yang digabungkan dengan model-model yang berasaskan Usrah akan dapat melahirkan guru-guru MRSM yang lebih profesional dan tetap memenuhi kriteria yang diperlukan dari segi akidah, akhlak dan kompetensi masa kini (Mohd Razi, 2021). Seterusnya membentuk guru yang stabil, efektif dan efisien dan menghasilkan pendidikan yang berkualiti dan cemerlang.

Gabungan konsep KPP dan Usrah dianggap penting kerana ia mementingkan soal niat. Niat membezakan antara adat dan ibadah. Oleh kerana Usrah KPP adalah dengan niat sebagai ibadah, ia akan menjadikan setiap usaha dan amalan kerja buat guru bersifat cetusan dalaman diri yang dirangsang dengan sifat bertanggungjawab akan menggerakkan organisasi secara *bottom-up*. Pengintegrasian kedua-dua model ini juga akan saling mengukuhkan antara satu sama lain kerana konsep Usrah ialah berkonsepkan kekeluargaan yang memastikan setiap ahli Usrah KPP saling mengenali, memahami dan bertanggungjawab terhadap diri dan ahli keluarga mereka. Melalui konsep Usrah, setiap ahli tahu dan memahami keperluan mereka bertemu dalam bilangan yang agak kerap. Melalui konsep “faham” juga, guru-guru yang terlibat saling berkongsi nilai, matlamat, visi dan misi perjumpaan yang mereka jalankan (Mohd Razi Yahya, 2021).

Permasalahan Kajian

Umum mengetahui bahawa setiap guru adalah terlatih dalam ilmu keguruan selain bidang kepakaran masing-masing. KPP diperkenalkan bertujuan melonjakkan prestasi sekolah melalui persekitaran amalan bekerja guru secara kolaboratif menambahbaik prestasi pelajar. Terdapat laporan kajian bahawa kolaborasi guru dalam KPP dapat meningkatkan pembelajaran guru serta kesan yang signifikan dan segera kepada pengetahuan dan amalan mereka (Guskey, dalam Simon, 2014). Amalan kolaboratif sentiasa dikaitkan dengan kejelekitan dalam kumpulan. Namun masih terdapat kekaburan bagaimanakah strategi untuk meningkatkan budaya kolaboratif dan mewujudkan kejelekitan dalam kalangan guru-guru. Begitu juga dengan peningkatan kualiti sekolah selalu dikaitkan dengan efikasi sendiri guru iaitu keyakinan diri untuk melaksanakan

tugas yang diamanahkan walaupun pada hakikatnya adalah berat dan sukar (Rusliza Yahaya et al., 2017).

Malah didapati juga efikasi sendiri guru mempunyai hubungan yang signifikan dengan KPP (Victor et., al, 2021). Permasalahan juga timbul bagaimana cara yang efisien untuk memupuk semangat dan kekuatan dalaman agar KPP menjadi budaya kerja buat guru secara berterusan dan lancar. Latihan dalam perkhidmatan yang diamalkan adalah salah satu cara meningkatkan profesionalisme guru. Seterusnya untuk lebih efisien, guru-guru yang menghadiri latihan dikehendaki berkongsi pengalaman pembelajaran mereka dengan guru-guru lain. Walau bagaimanapun, didapati bahawa kursus-kursus yang dianjurkan memerlukan pembiayaan yang agak besar (Mohd Razi, 2021).

Lebih menyedihkan, terdapat kursus yang kurang memenuhi keperluan khusus guru dan sekolah berikutan kurang perhatian pihak pentadbir (Mohamad Mortadza, dan Silva & Herdeiro, dalam Rusliza Yahya, 2017). Tidak kurang juga terdapat guru-guru yang tidak menghayati akhlak dan keperibadian sebenar seorang guru seperti yang dikehendaki oleh agama Islam sehingga mereka bertindak di luar batasan keagamaan serta mengkritik dan mengherdik pelajar yang menunjukkan kerendahan peribadi (Abu Hashim Saad & Zulkefli Aini, 2018; Wan Bakar Wan Dagang, 1991). Guru-guru selalunya mempunyai banyak kekangan masa untuk menghadiri kursus-kursus tertentu, malah ia tidak dapat bertahan lama berikutan kehangatan hanyalah sebentar sahaja. Oleh yang demikian, KPP perlu diterapkan dengan konsep agama dan komuniti guru adalah sebagai pemerhati terhadap amalan ahlinya.

Berdasarkan beberapa permasalahan di atas, antara cadangan dan usaha untuk menggalak, memupuk dan mengekalkan momentum kecemerlangan guru dan program-program yang dilaksanakan di sekolah ialah melalui penggabungan KPP dengan program Usrah. Gabungan ini akan membentuk sinergi dalam komuniti guru di sekolah berikutan banyak dapatan kajian menunjukkan kepimpinan melalui Usrah dapat membentuk jati diri ahlinya, meningkatkan motivasi belajar, penghayatan terhadap agama Islam dan tugas serta melatih diri ahlinya berakhlak mulia (Mohd Ismail Mustari & Salini Mohd Salleh, 2010; Zainab Roslan, 2018; Azman Ismail et al., 2016).

OBJEKTIF DAN SOALAN KAJIAN

Kajian ini bertujuan mengenal pasti persepsi guru-guru terhadap cadangan menggabungkan antara KPP dan Usrah dalam kalangan komuniti guru di Maktab Rendah Sains MARA (MRSM) di Malaysia. Ia adalah suatu manifestasi untuk memperlihatkan sinergi kepimpinan antara konsep Barat dan Islam yang saling melengkapi.

Objektif kajian ini adalah untuk mengenal pasti tahap penerimaan guru MRSM sebagai pemimpin pendidikan terhadap cadangan menggabungkan teknik Usrah dan KPP dalam amalan keguruan mereka. Seterusnya, kajian ini adalah untuk menjawab persoalan kajian berikut;

- i. Apakah tahap persepsi guru-guru terhadap dimensi-dimensi Usrah KPP yang telah disepakati oleh pakar *fuzzy delphi* untuk dilaksanakan di MRSM?

Hipotesis kajian adalah berdasarkan pengamatan pengkaji terhadap ciri-ciri yang ada pada guru-guru MRSM iaitu:

- a) Hipotesis Kajian (HI): Terdapat persetujuan guru terhadap pelaksanaan Usrah KPP di MRSM.

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini mengaplikasikan teknik Fuzzy Delphi di dalam mendapatkan kesepakatan pakar dalam mengenal pasti kedudukan setiap item dalam dimensi Usrah KPP berdasarkan konsensus pakar dan mengenal pasti dimensi-dimensi Usrah KPP dari perspektif guru MRSM. Instrumen soal selidik adalah berdasarkan kajian Mohd Razi Yahya (2021) yang dibentuk menggunakan teknik *Fuzzy Delphi* yang diperkenalkan oleh Kaufmann dan Gupta melibatkan 12 orang pakar dalam bidang dan konteks kajian (Murray, Pipino & Gigch, 1985) yang terdiri daripada profesor dalam bidang pendidikan dengan kepakaran dalam bidang Usrah, seorang profesor pendidikan sebagai pakar KPP, seorang mufti sebagai pakar Usrah, dua orang pensyarah kanan universiti sebagai pakar Usrah dan KPP, seorang pensyarah IPGM sebagai pakar Usrah dan KPP, seorang pegawai KPM sebagai pakar KPP, seorang pengetua sebagai pakar Usrah dan KPP, seorang timbalan pengetua sebagai pakar Usrah dan KPP, seorang guru cemerlang di sebuah MRSM sebagai pakar usrah dan KPP, dan seorang guru sebuah sekolah menengah sebagai pakar KPP. Kajian rintis telah dijalankan di dua buah MRSM melibatkan seramai 105 orang guru yang mempunyai ciri-ciri yang sama dengan MRSM yang dikaji. Manakala kajian tinjauan sebenar dijalankan di tujuh buah MRSM melibatkan seramai 427 orang guru. Kaedah ini disifatkan antara yang paling mudah dan berkesan untuk mendapatkan data pengukuran yang dikehendaki daripada persampelan yang bersaiz besar (Neuman, 2003).

DAPATAN KAJIAN

Terdapat enam dimensi utama dengan 56 ciri-ciri yang dikenal pasti dalam kajian ini. Dimensi-dimensi tersebut ialah:

- 1) Dimensi Konsep Usrah KPP (10 ciri) iaitu konsep asas Usrah KPP, matlamat Usrah KPP, visi Usrah KPP, saling menyokong, saling mengenali, saling berkongsi ilmu, saling menasihati, saling tolong menolong, amar makruf nahi mungkar, dan silaturahmi.
- 2) Dimensi Kandungan Usrah KPP (10 ciri-ciri) iaitu mengenali untuk mesra, diciptakan untuk saling mengenali, saling menghormati, memahami membawa kepada kasih sayang, memahami melahirkan empati, pemahaman yang sama dan jelas, mengetepikan kepentingan diri demi saudaranya, empati, saling membantu kerana Allah, dan ilmu difahami dan diamalkan.
- 3) Dimensi Kepimpinan Usrah KPP (5 ciri-ciri) iaitu jelas kefahaman dan komitmen, ketua boleh dicontohi, sabar dan kreatif, keputusan secara kolektif, dan sentiasa menyokong yang positif.
- 4) Dimensi Penilaian Usrah KPP (11 ciri-ciri) iaitu menghayati konsep dan adab perbincangan, bersedia untuk menyumbang, ada pertemuan secara berkala, saling mengingatkan, sumbangan melangkaui kepentingan ahli, mempunyai slot tazkirah, seronok dengan perjalanan sesi, seronok menambah ilmu, seronok bersilaturahmi, kepuasan memberi sumbangan, dan ahli rasa dihargai.
- 5) Dimensi Teknik Asas Usrah KPP (5 ciri-ciri) iaitu berusaha saling mengenali, berusaha bersilaturahmi, menggalakkan ahli menyumbang, berdasarkan kreativiti, dan berusaha memberi komitmen terhadap apa yang dipersetujui.
- 6) Dimensi Inisiatif atau Kaedah Pelaksanaan Usrah KPP (15 ciri-ciri) iaitu melalui inisiatif guru sendiri, sokongan pengurusan sekolah, matlamat dan visi yang jelas, diadakan secara berkala mengikut kemampuan, guru bukan beragama Islam boleh menyertai jika mahu, mempunyai garis panduan dan adab berbincang, ketua tidak begitu berkuasa/keputusan kolektif, dimulakan dengan salam dan bacaan Al-Quran, ada sesi perkenalan jika terdapat ahli baharu, berusaha saling mengenali, matlamat mencari keredhaan Allah, ada slot tazkirah, elakkan meremehkan orang lain,

bertoleransi dalam perbezaan pendapat, boleh merujuk kepada pakar, boleh dimasukkan perbincangan mengenai kerjaya, misi peningkatan diri dan perkongsian, dan galakan menyumbang idea.

Bagi menjawab persoalan kajian ini, pengkaji berpandukan kepada dapatan analisis deskriptif mengguna pakai nilai min bagi setiap item dan dimensi berdasarkan empat tahap pengiraan min iaitu Rendah (skala 1.00 – 2.00), Sederhana Rendah (2.01 – 3.00), Sederhana Tinggi (3.01 – 4.00), dan Tinggi (4.01 – 5.00) (Chua, 2014).

Jadual 1 hingga 6 berikut ialah keputusan analisis deskriptif bagi item-item yang terdapat dalam keenam-enam dimensi Usrah KPP.

Jadual 1: Keputusan analisis tahap persetujuan guru terhadap dimensi konsep Usrah KPP

Item	Bilangan Sampel Kajian					Jumlah	Min	Min Total
	STS	TS	AS	S	SS			
A1 Usrah KPP adalah idea gabungan antara Usrah dan Komuniti Pembelajaran Profesional guru yang mencari Redha Allah S.W.T. melalui aktiviti keguruan, berkasih sayang, menambah ilmu pengetahuan dan saling mengingati ke arah kebaikan	0 0.0%	0 0.0%	14 3.3%	176 41.2%	237 55.5%	427 100.0%	4.52	4.50
A2 Matlamat Usrah KPP yang sesuai - menjalankan aktiviti keguruan secara bersama ke arah menjadi umat Islam sebagai umat terbaik	0 0.0%	0 0.0%	10 2.3%	185 43.3%	232 54.3%	427 100.0%	4.52	
A3 Visi Usrah KPP yang sesuai - Menjalinkan hubungan persaudaraan yang saling berkasih sayang kerana Allah dalam kalangan guru melalui profesionalisme keguruan.	0 0.0%	0 0.0%	13 3.0%	170 39.8%	244 57.1%	427 100.0%	4.54	
A4 Setiap ahli saling menyokong antara satu sama lain atas prinsip yang benar	0 0.0%	1 0.2%	21 4.9%	189 44.3%	216 50.6%	427 100.0%	4.54	
A5 Usrah KPP mengutamakan saling kenal mengenali antara ahli.	0 0.0%	0 0.0%	28 6.6%	193 45.2%	206 48.2%	427 100.0%	4.42	
A6 Ahli saling berkongsi ilmu pengetahuan.	0 0.0%	0 0.0%	12 2.8%	192 45.0%	223 52.2%	427 100.0%	4.49	
A7 Ahli saling menasihati ke arah kebaikan.	0 0.0%	0 0.0%	21 4.9%	167 39.1%	239 56.0%	427 100.0%	4.51	
A8 Saling tolong menolong terutama dalam kalangan ahli.	0 0.0%	1 0.2%	19 4.4%	195 45.7%	212 49.6%	427 100.0%	4.45	
A9 Usrah KPP berpegang kepada konsep amar makruf nahi mungkar.	0 0.0%	0 0.0%	19 4.4%	180 42.2%	228 53.4%	427 100.0%	4.49	
A10 Melalui Usrah KPP dengan cara yang betul akan dapat mengeratkan silaturrahim.	0 0.0%	0 0.0%	9 2.1%	184 43.1%	234 54.8%	427 100.0%	4.53	

*STS= Sangat tidak setuju, TS= Tidak setuju, AS= Agak setuju, S= Setuju, SS= Sangat setuju

Berdasarkan Jadual 1, kesemua item hasil analisis yang ditunjukkan dalam dimensi konsep Usrah KPP kepimpinan guru memperoleh min antara 4.42 hingga 4.54 dan min keseluruhan bagi dimensi pula ialah 4.50. Ini menunjukkan bahawa semua item dalam dimensi konsep Usrah KPP guru MRSM ini berada pada penilaian yang tinggi oleh peserta kajian. Item yang memperoleh

min yang paling tinggi ialah item A3 dan A4 (min = 4.54). Manakala item yang terendah ialah item A5 (min = 4.42).

Jadual 2: Keputusan analisis tahap persetujuan guru terhadap dimensi kandungan Usrah KPP

Item	Bilangan Sampel Kajian					Jumlah	Min	Min Total
	STS	TS	AS	S	SS			
B1	Taaruf atau saling mengenali adalah penting untuk merapatkan ukhuwah /silaturrahim.	0 0.0%	0 0.0%	11 2.6%	167 39.1%	249 58.3%	427 100.0%	4.56 4.49
B2	Antara tujuan diciptakan manusia yang berbeza budaya dan latar belakang ialah supaya saling mengenali.	0 0.0%	0 0.0%	9 2.1%	171 40.0%	247 57.8%	427 100.0%	4.56
B3	Saling mengenali akan mewujudkan perasaan saling menghormati.	0 0.0%	1 0.2%	11 2.6%	176 41.2%	239 56.0%	427 100.0%	4.53
B4	Saling memahami antara satu sama lain akan timbul perasaan kasih dan sayang.	0 0.0%	2 0.5%	13 3.0%	175 41.0%	237 55.5%	427 100.0%	4.52
B5	Saling memahami dapat mewujudkan perasaan empati.	0 0.0%	0 0.0%	13 3.0%	193 45.2%	221 51.8%	427 100.0%	4.49
B6	Isu-isu yang dibincangkan sedaya upaya akan dipastikan setiap ahlinya mendapat pemahaman yang jelas dan sama.	0 0.0%	0 0.0%	19 4.4%	206 48.2%	202 47.3%	427 100.0%	4.43
B7	Ahli Usrah KPP yang sebenar ialah seseorang yang sanggup menyetepikan kepentingan diri yang boleh dikompromi demi kebaikan saudaranya.	1 0.2%	4 0.9%	49 11.5%	207 48.5%	166 38.9%	427 100.0%	4.25
B8	Perasaan empati dan kasih sayang menggalakkan sikap saling bantu membantu.	0 0.0%	0 0.0%	17 4.0%	178 41.7%	232 54.3%	427 100.0%	4.50
B9	Sikap saling bantu membantu dilakukan kerana Allah S.W.T.	0 0.0%	0 0.0%	8 1.9%	148 34.7%	271 63.5%	427 100.0%	4.62
B10	Ilmu yang diperolehi dalam sesi Usrah KPP sedaya upaya cuba difahami dan diamalkan dalam kalangan ahli.	0 0.0%	0 0.0%	21 4.9%	206 48.2%	200 46.8%	427 100.0%	4.42

*STS= Sangat tidak setuju, TS= Tidak setuju, AS= Agak setuju, S= Setuju, SS= Sangat setuju

Jadual 2 menunjukkan analisis semua item dalam dimensi kandungan Usrah KPP guru memperolehi min antara 4.25 hingga 4.56 dan min keseluruhan bagi dimensi pula ialah 4.49. Ini menunjukkan bahawa semua item dalam dimensi kandungan Usrah KPP guru MRSM ini berada pada penilaian yang tinggi oleh peserta kajian. Item yang memperolehi min yang paling tinggi ialah item B1 dan B2 (min = 4.56). Manakala item yang terendah ialah item B7 (min = 4.25).

Jadual 3: Keputusan analisis tahap persetujuan guru terhadap dimensi kepimpinan Usrah KPP

Item	Bilangan Sampel Kajian					Jumlah	Min	Min Total
	STS	TS	AS	S	SS			
C1	Ketua sebaiknya adalah orang yang paling jelas kefahaman dan komitmennya terhadap matlamat penubuhan Usrah KPP.	0 0.0%	0 0.0%	18 4.2%	174 40.7%	235 55.0%	427 100.0%	4.51 4.55
C2	Ketua sebaiknya adalah orang yang boleh dicontohi dan dihormati dalam kalangan ahli.	0 0.0%	0 0.0%	9 2.1%	160 37.5%	258 60.4%	427 100.0%	4.58
C3		0	0	13	159	255	427	4.57

	Ketua sebaiknya adalah seorang yang penyabar dan kreatif untuk menarik komitmen ahli.	0.0%	0.0%	3.0%	37.2%	59.7%	100.0%	
C4	Setiap keputusan yang dicapai dalam mesyuarat adalah keputusan bersama secara kolektif.	0	0	10	179	238	427	4.53
		0.0%	0.0%	2.3%	41.9%	55.7%	100.0%	
C5	Ketua memberikan sokongan yang padu kepada ahli dalam perkara yang memberi impak positif	0	0	10	177	240	427	4.54
		0.0%	0.0%	2.3%	41.5%	56.2%	100.0%	

*STS= Sangat tidak setuju, TS= Tidak setuju, AS= Agak setuju, S= Setuju, SS= Sangat setuju

Jadual 3 menunjukkan analisis semua item dalam dimensi kepimpinan Usrah KPP guru memperoleh min antara 4.51 hingga 4.57 dan min keseluruhan bagi dimensi pula ialah 4.55. Ini menunjukkan bahawa semua item dalam dimensi kepimpinan Usrah KPP guru MRSM ini berada pada penilaian yang tinggi oleh peserta kajian. Item yang memperoleh min yang paling tinggi ialah item C3 (min = 4.57). Manakala item yang terendah ialah item C1 (min = 4.51).

Jadual 4: Keputusan analisis tahap persetujuan guru terhadap dimensi penilaian Usrah KPP

Item	Bilangan Sampel Kajian					Jumlah	Min	Min Total	
	STS	TS	AS	S	SS				
D1	Setiap ahli sedaya upaya menghayati konsep-konsep yang terkandung dalam Usrah KPP.	0	0	30	223	174	427	4.34	4.34
		0.0%	0.0%	7.0%	52.2%	40.7%	100.0%		
D2	Ahli bersedia untuk menyumbang mengikut apa yang termampu.	0	0	38	232	157	427	4.28	
		0.0%	0.0%	8.9%	54.3%	36.8%	100.0%		
D3	Adanya pertemuan secara berkala antara ahli, seperti seminggu atau dua minggu sekali.	0	3	43	227	154	427	4.25	
		0.0%	0.7%	10.1%	53.2%	36.1%	100.0%		
D4	Dapat saling mengingati antara ahli.	0	0	27	229	171	427	4.34	
		0.0%	0.0%	6.3%	53.6%	40.0%	100.0%		
D5	Dapat memberi sumbangan atau manfaat melangkaui kepentingan ahli.	0	1	50	219	157	427	4.25	
		0.0%	0.2%	11.7%	51.3%	36.8%	100.0%		
D6	Mempunyai beberapa slot peringatan yang tetap sebagai tazkirah memperbaiki diri.	0	2	32	222	171	427	4.32	
		0.0%	0.5%	7.5%	52.0%	40.0%	100.0%		
D7	Setiap ahli berasa seronok dengan perjalanan sesi.	0	1	41	228	157	427	4.27	
		0.0%	0.2%	9.6%	53.4%	36.8%	100.0%		
D8	Ahli berasa seronok dapat menambah ilmu pengetahuan.	0	0	19	226	182	427	4.38	
		0.0%	0.0%	4.4%	52.9%	42.6%	100.0%		
D9	Ahli berasa seronok dapat saling bersilatullahim.	0	0	18	214	195	427	4.41	
		0.0%	0.0%	4.2%	50.1%	45.7%	100.0%		
D10	Ahli berasa puas apabila dapat memberi sumbangan.	0	0	24	229	174	427	4.35	
		0.0%	0.0%	5.6%	53.6%	40.7%	100.0%		
D11	Setiap ahli rasa dihargai.	0	0	29	209	189	427	4.37	
		0.0%	0.0%	6.8%	48.9%	44.3%	100.0%		

*STS= Sangat tidak setuju, TS= Tidak setuju, AS= Agak setuju, S= Setuju, SS= Sangat setuju

Jadual 4 menunjukkan analisis semua item dalam dimensi penilaian Usrah KPP guru memperoleh min antara 4.25 hingga 4.41 dan min keseluruhan bagi dimensi pula ialah 4.34. Ini menunjukkan bahawa semua item dalam dimensi penilaian Usrah KPP guru MRSM ini berada pada penilaian

yang tinggi oleh peserta kajian. Item yang memperolehi min yang paling tinggi ialah item D9 (min = 4.41). Manakala item yang terendah ialah item an item D5 (min = 4.25).

Jadual 5: Keputusan analisis tahap persetujuan guru terhadap dimensi teknik asas Usrah KPP

Item	Bilangan Sampel Kajian					Jumlah	Min	Min Total
	STS	TS	AS	S	SS			
Usaha menjayakan Kumpulan Perbincangan Guru Muslim (Usrah KPP) peringkat asas seharusnya ...								
E1 Saling berusaha untuk kenal mengenali antara satu sama lain.	0	0	20	214	193	427	4.41	
	0.0%	0.0%	4.7%	50.1%	45.2%	100.0%		
E2 Saling berusaha untuk bersilaturahim antara satu sama lain.	0	0	16	212	199	427	4.43	
	0.0%	0.0%	3.7%	49.6%	46.6%	100.0%		
E3 Menggalakkan ahli untuk menyumbang (idea, kepakaran, kewangan, tenaga dan sebagainya).	0	1	21	223	182	427	4.37	
	0.0%	0.2%	4.9%	52.2%	42.6%	100.0%		4.39
E4 Berdasarkan kreativiti untuk menggalakkan ahli supaya terus istiqamah dengan Usrah KPP.	0	0	22	224	181	427	4.37	
	0.0%	0.0%	5.2%	52.5%	42.4%	100.0%		
E5 Setiap ahli hendaklah sentiasa berusaha memberikan komitmen terhadap apa yang dipersetujui.	0	0	24	219	184	427	4.37	
	0.0%	0.0%	5.6%	51.3%	43.1%	100.0%		

*STS= Sangat tidak setuju, TS= Tidak setuju, AS= Agak setuju, S= Setuju, SS= Sangat setuju

Seterusnya, Jadual 5, analisis menunjukkan semua item dalam dimensi teknik asas Usrah KPP guru memperolehi min antara 4.37 hingga 4.43 dan min keseluruhan bagi dimensi pula ialah 4.39. Ini menunjukkan bahawa semua item dalam dimensi teknik asas Usrah KPP guru MRSM ini berada pada penilaian yang tinggi oleh peserta kajian. Item yang memperolehi min yang paling tinggi ialah item E2 (min = 4.43). Manakala item yang terendah ialah item E3, item E4 dan item E5 (min = 4.37).

Jadual 6: Keputusan analisis tahap persetujuan guru terhadap dimensi inisiatif Usrah KPP

Item	Bilangan Sampel Kajian					Jumlah	Min	Min Total
	STS	TS	AS	S	SS			
F1 Sebaiknya adalah melalui inisiatif guru-guru sendiri.	1	7	65	226	128	427	4.11	
	0.2%	1.6%	15.2%	52.9%	30.0%	100.0%		
F2 Sokongan yang kuat oleh pihak pengurusan sekolah amat digalakkan.	0	0	22	206	199	427	4.41	
	0.0%	0.0%	5.2%	48.2%	46.6%	100.0%		
F3 Diadakan secara berkala (seminggu atau 2 minggu sekali) mengikut yang termampu.	0	4	50	226	147	427	4.42	
	0.0%	0.9%	11.7%	52.9%	34.4%	100.0%		
F4 Ketua tidak seharusnya merasakan dirinya berkuasa, tetapi berdasarkan kekitaan dan kolektif.	0	0	16	184	227	427	4.49	
	0.0%	0.0%	3.7%	43.1%	53.2%	100.0%		
F5 Dimulakan sesi dengan salam dan ucapan oleh ketua atau ketua sesi dan bacaan surah al-Fatihah.	0	0	14	184	228	427	4.50	4.45
	0.0%	0.0%	3.3%	43.1%	53.4%	100.0%		
F6 Diadakan sesi perkenalan jika terdapat ahli baharu.	0	0	10	184	233	427	4.52	
	0.0%	0.0%	2.3%	43.1%	54.6%	100.0%		
F7 Setiap ahli berusaha untuk saling mengenali antara satu sama lain.	0	0	13	206	208	427	4.45	
	0.0%	0.0%	3.0%	48.2%	48.7%	100.0%		
F8 Matlamat dan visi ialah mencari keredhaan Allah dalam kehidupan dan kerjaya.	0	0	11	163	253	427	4.57	
	0.0%	0.0%	2.6%	38.2%	59.3%	100.0%		
F9	0	0	21	193	213	427	4.45	

	Setiap sesi hendaklah diselitkan tazkirah (sekurang-kurangnya tazkirah ringkas).	0.0%	0.0%	4.9%	45.2%	49.9%	100.0%	
F10	Setiap ahli berusaha untuk tidak meremehkan atau memperlekehkan individu atau pendapat orang lain.	0	0	14	182	231	427	4.51
		0.0%	0.0%	3.3%	42.6%	54.1%	100.0%	
F11	Setiap ahli saling bertoleransi dalam perbezaan pendapat dan pandangan.	0	0	14	208	205	427	4.45
		0.0%	0.0%	3.3%	48.7%	48.0%	100.0%	
F12	Boleh merujuk kepada orang yang lebih pakar dalam bidang yang dibincangkan.	0	0	12	183	232	427	4.52
		0.0%	0.0%	2.8%	42.9%	54.3%	100.0%	
F13	Apa-apa perbincangan berkaitan kerjaya keguruan atau seumpamanya boleh diterapkan dalam slot perbincangan.	0	0	16	204	207	427	4.45
		0.0%	0.0%	3.7%	47.8%	48.5%	100.0%	
F14	Misi Usrah KPP ialah peningkatan diri (memperbaiki diri) dan perkongsian (saling ingat mengingati dan bekerjasama).	0	0	12	193	222	427	4.49
		0.0%	0.0%	2.8%	45.2%	52.0%	100.0%	
F15	Setiap ahli digalakkan menyumbang idea dan buah fikiran.	0	0	18	191	218	427	4.47
		0.0%	0.0%	4.2%	44.7%	51.1%	100.0%	

*STS= Sangat tidak setuju, TS= Tidak setuju, AS= Agak setuju, S= Setuju, SS= Sangat setuju

Selanjutnya, Jadual 6, analisis menunjukkan semua item dalam dimensi inisiatif Usrah KPP guru memperoleh min antara 4.11 hingga 4.57 dan min keseluruhan bagi dimensi pula ialah 4.45. Ini menunjukkan bahawa semua item dalam dimensi inisiatif Usrah KPP guru MRSM ini berada pada penilaian yang tinggi oleh peserta kajian. Item yang memperoleh min yang paling tinggi ialah item F8 (min = 4.57). Manakala item yang terendah ialah item F1 (min = 4.11). Selanjutnya Jadual 7 menunjukkan kedudukan setiap dimensi Usrah KPP mengikut penilaian guru.

Jadual 7: *Kedudukan dimensi konsep Usrah KPP mengikut penilaian guru*

	Dimensi	Min	Kedudukan
A	Konsep Usrah KPP	4.50	2
B	Kandungan Usrah KPP	4.49	3
C	Kepimpinan Usrah KPP	4.55	1
D	Penilaian Usrah KPP	4.34	6
E	Teknik Asas Usrah KPP	4.39	5
F	Inisiatif Usrah KPP	4.45	4

Berdasarkan Jadual 7, analisis menunjukkan semua dimensi dalam Usrah KPP guru memperoleh min antara 4.34 hingga 4.55. Dapatan ini menggambarkan bahawa kesemua dimensi Usrah KPP guru MRSM ini berada pada penilaian yang tinggi oleh peserta kajian. Dimensi yang memperoleh min yang paling tinggi ialah dimensi Kepimpinan Usrah KPP (min = 4.55). Manakala dimensi yang terendah ialah dimensi Penilaian Usrah KPP (min = 4.34). Kajian ini juga mendapati guru-guru menunjukkan persetujuan (“setuju” dan “sangat setuju”) dengan min yang tinggi bagi setiap item antara 4.11 hingga 4.62. Dapatan ini seterusnya telah berjaya menjawab soalan kajian apabila kesemua dimensi Usrah KPP menunjukkan tahap persetujuan guru adalah tinggi dan membuktikan bahawa hipotesis kajian iaitu “Terdapat persetujuan guru terhadap pelaksanaan Usrah KPP di MRSM” adalah benar.

PERBINCANGAN

Berdasarkan dapatan ini, kajian menunjukkan bahawa guru-guru yang terlibat bersetuju dengan setiap dimensi dan ciri-ciri yang dikemukakan. Pembentukan Usrah KPP ini perlu dirancang

dengan rapi seperti yang terkandung dalam konsep Usrah KPP itu sendiri. Ia adalah berkaitan dengan tujuan dan matlamat pembentukannya iaitu menjalankan tugas dan kerja buat keguruan dalam kalangan guru secara bersama menggunakan model KPP dengan semangat Usrah yang berpaksikan niat mencari keredhaan Allah S.W.T melalui aktiviti keguruan, berkasih sayang, menambah ilmu pengetahuan, dan saling berpesan-pesan demi kebaikan (Mohd Razi, 2021). Ini sesuai dengan suasana guru-guru di MRSM yang hampir kesemuanya beragama Islam demi merealisasikan maksud al-Quran bahawa umat Islam adalah umat yang terbaik (Quran: Ali Imran: 10). Seterusnya guru-guru pula menghayati visi Usrah KPP iaitu menjalinkan hubungan persaudaraan dan kasih sayang sebagaimana yang dianjurkan oleh Islam melalui profesion perguruan.

Sebagai misi untuk meneruskan amalan Usrah KPP ini, guru-guru yang merupakan pemimpin bilik darjah perlu berpandukan kepada kesepakatan bersama dalam kajian ini yang telah diperolehi melalui amalan-amalan yang digariskan dalam bahagian kandungan, kepimpinan, penilaian, teknik asas dan inisiatif. Kesepakatan guru telah menentukan bahawa antara kandungan model Usrah KPP ini ialah mengakui bahawa tujuan penciptaan manusia ialah untuk saling mengenali (Quran: Al-Hujurat: 13). Melalui kenal mengenal sesama sendiri akan menjadikan mereka saling memahami yang mendorong kepada sifat menghormati dan terjalinnya kasih sayang. Sifat kasih sayang akan melahirkan insan yang mempunyai perasaan empati yang mendorong mereka untuk saling bantu membantu khususnya dalam kalangan ahli.

Sesebuah kumpulan tidak lengkap tanpa ketua (Morgeson, F. P., DeRue, D. S., & Karam, E. P., 2010). Seorang ketua yang mempunyai sifat-sifat kepimpinan adalah diperlukan dalam komuniti Usrah KPP dalam kalangan guru-guru. Antara sifat-sifat kepimpinan yang dipersetujui ialah perlunya ketua yang mempunyai kefahaman yang jelas serta komited dengan matlamat Usrah KPP. Ketua itu juga sebaik-baiknya boleh menjadi contoh dan dihormati dalam kalangan ahli, bersifat penyabar dengan karenah ahli, serta kreatif. Ini selari dengan dapatan kajian Faturahman, B. M. (2018), yang menyatakan bahawa ketua juga tidak boleh terlalu bersikap dominan, bahkan setiap keputusan adalah melibatkan persetujuan secara kolektif. Seseorang yang dilantik sebagai ketua juga perlu berperanan dengan betul serta menyokong secara padu kepada ahli kumpulan dalam perkara-perkara yang boleh memberikan impak yang positif.

Sebagai sebuah kumpulan Usrah KPP yang baik, antara perkara yang mendapat persetujuan yang kuat dalam kalangan guru yang menjadi subjek kajian ialah kesediaan ahli untuk menyumbang mengikut apa yang termampu. Hal ini termasuk dalam aspek bekerjasama dan saling bantu membantu, saling mengingatkan antara ahli, mempunyai sifat empati yang mendalam sehingga sanggup menyumbang walaupun faedahnya tidak kembali kepada diri sendiri (Nabisah Ibrahim, Siti Rozaina Kamsani dan Julia Champe, 2015). Sebagai pengukuhan, setiap pertemuan disarankan adanya sesi tazkirah walaupun ringkas untuk saling mengingatkan demi memperbaiki diri sendiri sebagaimana yang dianjurkan oleh Islam. Ahli Usrah KPP yang mencapai tahap yang tinggi juga seharusnya berasa seronok dengan perjalanan sesi terutama dalam menambah ilmu pengetahuan. Untuk menjamin perasaan seronok yang berterusan, setiap ahli seharusnya memahami konsep Usrah KPP serta menghayatinya dan memastikan setiap ahli itu rasa dihargai (Zuraidah Abdullah, 2016).

Dalam merealisasikan matlamat yang dihasratkan, guru-guru juga bersetuju tentang keperluan kepada amalan-amalan secara berperingkat. Sesuatu yang baharu mungkin sukar diterima pakai selagi belum dapat dibuktikan keberkesannya (Mohd Razi, 2021). Untuk membuktikan keberkesannya, guru-guru perlu melakukan beberapa perkara. Antaranya, perkara asas yang perlu dihayati dan diamalkan ialah mesti ada perasaan untuk saling mengenali dan bersilaturahim

dalam kalangan guru-guru. Seterusnya, memberikan galakan kepada ahli untuk memberikan sumbangan sama ada masa, buah fikiran, kepakaran, tenaga, kewangan dan sebagainya kerana sesetengah orang akan berasa seronok apabila dapat menumbang terutamanya apabila sumbangannya itu dihargai (Sidek Baba, 2019). Perjalanan Usrah KPP juga boleh dilakukan berdasarkan kreativiti ketua dan ahli sebagai galakan dan dorongan untuk terus beristiqamah menjayakannya. Apa yang paling penting ialah kesediaan setiap ahli untuk terus memberikan komitmen terhadap kumpulan mereka dan bertanggungjawab sesama mereka selari dengan dapatan kajian Siti Nafsiah Ismail, Zuraidah Abdullah, Abdul Jalil Othman, & Salwati Shafie, (2018).

Selanjutnya, perkara yang menjadi asas yang kuat dalam memastikan kejayaan Usrah KPP ialah inisiatif dalam pelaksanaan. Kumpulan atau pasukan Usrah KPP yang telah wujud di sekolah amat memerlukan sokongan yang kuat oleh pihak atasan atau pentadbiran sekolah (Zuraidah Abdullah, 2016). Tekanan-tekanan yang diterima oleh guru dan kumpulan Usrah KPP boleh melemahkan semangat guru secara amnya akan menjejaskan kelancaran aktiviti mereka. Seandainya momentum ini tidak dikawal, kesannya akan kembali kepada sekolah dan pencapaian sekolah yang kurang memberangsangkan (Hord, 1997). Sokongan pihak atasan akan memberi semangat kepada guru-guru untuk terus aktif berkhidmat dan menyumbang kepada sekolah. Selain itu, menjadi perkara wajib dalam soal saling mengenali apabila terdapatnya ahli baharu untuk melakukan sesi perkenalan yang baharu pula sebagai prasyarat kerana “tak kenal, maka tak cinta”.

Hasil kajian ini memperkuatkan lagi dapatan kajian Ahmad Amri Zainal Abidin (2016) bahawa terdapat hubungan yang signifikan antara sifat beragama dengan personaliti dan tingkah laku kerja. Pengkaji-pengkaji lain yang berkaitan seperti kajian Sikorska-Simmons (2005) mendapati religiositi dan sikap berkaitan kerja dipengaruhi oleh umur, jantina dan pendidikan. Religiositi juga boleh menambahkan pemahaman terhadap makna kerja kepada pekerja dan tingkah laku di tempat kerja (Brotheridge & Raymond, 2007) Kajian Junaidah Hashim (2009) pula, mendapati pekerja Muslim mempunyai kesedaran tentang amalan pengurusan sumber manusia berasaskan Islam. Pengkaji-pengkaji yang lain juga menyatakan persekitaran beragama adalah berhubung secara positif dengan norma kebertanggungjawaban terhadap kerja, sepertimana agama Islam berhubung secara positif dengan nilai kerja dalaman dan luaran (Lynn, Monty, Naughton, & VanderVeen, 2010; Parboteeah, K. Praveen, Yongsun Paik, & Cullen, 2009; Osman Gani, Junaidah Hashim, & Yusof Ismail, 2013 Mohd Faiz Mohd Yaakob, Husamudin Hasbulah, Jamal Nordin Yunus, & Hamidah Yusuf, 2017).

Kesimpulan dan Cadangan

Kesimpulannya, dapatan kajian ini telah menyumbang kepada tubuh ilmu yang berkaitan KPP dan konsep Usrah yang diintegrasikan bagi merujuk kepada konteks sekolah dan komuniti guru sebagai pengurus dan pemimpin seharusnya sedar tentang hak mereka untuk mengamalkan teknik dan prinsip pengurusan moden dan terkini selagi tidak bercanggah dengan ajaran Islam (Azman Che Omar, 2003). Dapatan kajian ini juga telah menyediakan bukti empirikal kepada beberapa pendekatan dengan mewujudkan model baharu berlandaskan perspektif Islam dalam membangunkan guru sebagai khalifah Allah di atas muka bumi (Auni Abdullah, 2010). Sehubungan itu KPP yang berasal daripada Barat perlu disesuaikan dengan nilai-nilai dan adab agama Islam supaya ia kekal subur dalam jiwa pemimpin pendidikan di MRSM.

Dapatan kajian ini juga menunjukkan konsep Usrah KPP ini akan memberi impak positif kepada guru-guru sebagai pemimpin bilik darjah semakin berfikiran positif dan bermotivasi tinggi apabila ramai dalam kalangan guru-guru MRSM menganggap profesion guru sebagai ibadah. Ini turut

membantu menyediakan bukti yang lebih kukuh serta memandu pembangunan dimensi-dimensi yang membentuk konsep Usrah KPP khususnya dalam konteks Malaysia. Konsep ini diharapkan akan meningkatkan semangat kepimpinan guru bekerja dengan positif dan melonjakkan pencapaian akademik murid-murid MRSM.

Rujukan

Al-Quran al-Karim

- Abdul Aziz Yusof. (2007). *Keinsanan dalam pengurusan* (1st ed.). Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd., 2007.
- Abu Hashim Saad, & Zulkefli Aini. (2018). Pengamalan komunikasi kemanusiaan dalam pengajaran dan pembelajaran (PDP) pensyarah Politeknik Premier Malaysia. *Fikiran Masyarakat*, 6(2), 89–95.
- Ahmad Amri Zainal Adnan. (2016). *Religiositi, personaliti dan tingkah laku kerja muslim kalangan pentadbir universiti-universiti awam di Lembah Kelang*. Thesis PhD, Universiti Kebangsaan Malaysia. Retrieved from <http://ir.upsi.edu.my/3538/>
- Auni Abdullah. (2010). *Teras utama sistem pengurusan Islam*. Kuala Lumpur: Alam Raya Enterprise, 2010.
- Azman Che Omar. (2003). *Pengurusan di Malaysia dari perspektif Islam*. Kuala Lumpur: Dewan bahasa dan Pustaka, 2003.
- Azman Ismail, Kho, M.K.J., Fariza Md Sham, Faqih, & Nor 'Ain Abdullah. (2016). Effect of mentoring program on mentees' academic performance from an Islamic perspective. *Islamiyyat*, 37(1), 29–38. <https://doi.org/10.17576/islamiyyat-2015-3701-03>
- Brotheridge, C.M., & Raymond, T. L. (2007). Hands to work, heart to God: religiosity and organizational behaviour. *Journal of Management, Spirituality & Religion* 4(3), 287309.
- Chua, Y.P. (2014). *Ujian regresi, analisis faktor dan analisis SEM: Kaedah dan statistik penyelidikan* - (2nd Ed.). Shah Alam: McGraw-Hill Education (Malaysia) Sdn. Bhd.
- Cristiano, K. J., Swatos, W. H. Jr., & Kivisto, P. (2002). *Sociology of religion: contemporary developments*. CA: AltaMira Press.
- DuFour, R., & Fullan, M. (2013). *Cultures built to last: Making PLCs systemic*. Bloomington, IN: Solution Tree.
- Eaker, R. & Keating, J. (2012). *Every school, every team, every classroom*: District Quarterly, 4(2), 185-193.
- Faturahman, B. M. (2018). Kepemimpinan dalam Budaya Organisasi. *MADANI Jurnal Politik dan Sosial Kemasyarakatan*, 10(1), 1-11.
- Halijah Ariffin. (2013). Komuniti pembelajaran profesional. *E-majalah Jabatan Pendidikan Negeri Johor*. Bil. 6/JPNJ, Dis., 11-15.
- Hord, S. M. (1997). *Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement*. Austin, TX: Southwest Educational Development Laboratory, 1997.
- Indah Fadilatul Kasmar, Viola Amanda, Mutathahirin, Ana Maulida, Widia Wahana Sari, Sonika Putra, Fuady Anwar, Muhammad Taufan, & Engkizar. (2019). The concepts of mudarris, mu'allim, murabbi, mursyid, muaddib in Islamic education. *Khalifa Journal of Islamic Education: Volume 3*, No 2, September 2019/1441.
- Ismail Mamat. (2016). Transmission of Islamic reform (islah) from Egypt to Malaysia: a study of Hasan Al-Banna's legacy. *International Journal of Business, Economics and Law*, Vol. 10, Issue 5 (Aug), ISSN 2289-1552.
- Hipp. K.K., & Huffman, J.B. (2003). Professional learning communities: Assessment – Development-Effects. (2003, January).

- Junaidah Hashim. (2009). Islamic revival in human resource management practices among selected Islamic organizations in Malaysia. *International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management* 2(3), 251-267.
- Kementerian Pendidikan Malaysia. (2011). Perutusan Hari Guru 2011. http://www.moe.gov.my/upload/galeri_awam/2011/1305172563.pdf
- Lynn, M.L., Michael, J.N., & VanderVeen, S. (2010). Connecting religion and work: patterns and influences of work-faith integration. *Human Relation* 64(5), 675-701.
- Mohd Faiz Mohd Yaakob, Husamudin Hasbulah, Jamal Nordin Yunus, & Hamidah Yusuf. (2017). *Modelling professional learning community among Malaysian teachers. Man in India*, 97(24-II), 277-290
- Mohd Ismail Mustari, & Salini Mohd Salleh. (2010). Persepsi pelajar terhadap program Usrah di SMKA (P) Al-Mashoor. Retrieved from <http://eprints.utm.my/10478/>
- Mohd Razi Yahya. (2021). Pembangunan model Usrah komuniti pembelajaran professional untuk guru Maktab Rendah Sains MARA. Tesis PhD tidak diterbitkan. Universiti Malaya.
- Morgeson, F. P., DeRue, D. S., & Karam, E. P. (2010). *Leadership in Teams: A Functional Approach to Understanding Leadership Structures and Processes*. *Journal of Management*, 36, 5-39. <http://dx.doi.org/10.1177/0149206309347376>
- Muhammad Nordin, Jamil Ahmad, & Ab Halim Tamuri. Pelaksanaan program Usrah Badar di Sekolah Menengah Kebangsaan Agama (SMKA) Sheikh Haji Mohd Said. *Prosiding Nadwah Ulama Nusantara (NUN) IV: Ulama Pemacu Transformasi Negara* (2011). Dimuat turun daripada <http://www.ukm.my/nun/prosiding%20atas%20talian.htm>
- Muhammad Shakirin Shaari, & Zulikha Jamaludin. (2011). Towards an Islamic lifelong learning information system: A visionary model of an Islamic learning community. *Proceeding of the 3rd International Conference on Computing and Informatics, ICOCI, 2011*, Bandung, Indonesia. 8-9 June, Paper No.171.
- Murray, T.J., Pipino, L.L., & Gigch, J.P. (1985). A pilot study of fuzzy set of modification of Delphi. *Human System Management*, 6-80.
- Neuman, W.L. (2003). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches*. Boston: Pearson Education.
- Norsaadah Din, Yusni Mohamad Yusak, & Muhamad Fadzil Abd Manaf. (2012). Usrah wadah pendidikan: pengaplikasiannya melahirkan insan terpelajar dan terdidik. www.ipislam.edu.my/index.php/research/read/106/USRAH...WADAH... . Dimuat turun pada 30/12/2015.
- Omar Osman. (t.t.). Kertas kerja seminar mentransformasikan kebajikan anak yatim anjuran Pertubuhan Kebajikan Anak Yatim Malaysia (PEYATIM). Dimuat turun pada 7/1/2015 daripada <https://www.usm.my/index.php/en/admin/news-article-bahasa/145-mendidik-dengan-qalbu?tmpl=component&print=1&page=>
- Osman Gani, Junaidah Hashim, & Yusof Ismail. (2013). Establishing linkages between religiosity and spirituality on employee performance. *Employee Relations* 35(4), 360-376.
- Parboteeah, K. Praveen, Yongsun Paik, & Cullen, J.B. (2009). Religious groups and work values: a focus on Buddhism, Christianity, Hinduism, and Islam. *International Journal of Cross Cultural Management*, 9(1), 51-67.
- Roslizam Hassan, Jamilah Ahmad, Yusof Boon. (2018). Professional Learning Community in Malaysia. *International Journal of Engineering and Technology* 7(30), August, 433-443. DOI: 10.14419/ijet.v7i3.30.18347
- Rusliza Yahaya, Norsamsinar Samsuddin, Jessnor Elmy Mat Jizat, & Hemini Krishnan. (2017). Relationship between in-service training and teacher self-efficacy. *International Journal of Education*, 2(6), 34-45. Retrieved from www.ijepc.com
- Sidek Baba. (2019). *The issues of knowledge and education*. Rawang: NAS Publications.

- Sikorska-Simmons, E. (2005). Religiosity and work-related attitudes among paraprofessional and professional staff in assisted living. *Journal of Religion, Spirituality and Aging* 18(1), 65-82.
- Simon, M. (2014). *Amalan Komuniti Pembelajaran Profesional (KPP) bagi tiga kategori sekolah rendah*. Universiti Teknologi Malaysia, 2014.
- Siti Nafsiah Ismail, Zuraidah Abdullah, Abdul Jalil Othman, & Salwati Shafie. (2018). *Amalan komuniti pembelajaran profesional dalam kalangan bahasa Melayu di Selangor*. *Jurnal Kepimpinan Pendidikan*, 5(4). <https://doi.org/10.1093/jnci/djw029>
- Siti Nafsiah Ismail, Zuraidah Abdullah, Abdul Jalil Othman, & Salwati Shafie. (2018). *Amalan komuniti pembelajaran profesional dalam kalangan guru bahasa melayu di Selangor*. *Jurnal Kepimpinan Pendidikan*, 5(4).
- Victor Jibson Anthony Idi, Zuraidah Abdullah, & Husaina Banu Kenayathulla. (2021). *Peranan Komuniti Pembelajaran Profesional Dalam Efikasi Kendiri Guru Sekolah Rendah Sarawak* *Jurnal Kepimpinan Pendidikan: JuPiDi*. Jan. 2021, Bil.8, Isu 1. E-ISSN-2289-9669.
- Wan Bakar Wan Dagang. (1991). Masalah-masalah dalam Pendidikan Islam peringkat menengah dan cara mengatasinya. *Jurnal Pendidikan Islam* 4, *Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya*, (1-2), 33-46.
- Zainab Roslan. (2018). Efektivitas dakwah melalui Usrah: kajian terhadap Ikatan Mahasiswa Malaysia Raden Fatah (IMARAH) (Universitas Islam Negeri Raden Fatah, Palembang). Retrieved from http://eprints.radenfatah.ac.id/3429/1/ZAINAB_BINTI_ROSLAN%2813519001%29.pdf;
- Zuraidah Abdullah. (2016). *Komuniti pembelajaran profesional di Malaysia: Amalan penambahbaikan sekolah*. (Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya, 2016).